Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (suuri jaosto)

9 päivänä marraskuuta 2021*

Ennakkoratkaisupyyntö – Turvapaikka-asioita ja toissijaista suojelua koskeva yhteinen politiikka – Vaatimukset kolmansien maiden kansalaisten ja kansalaisuudettomien henkilöiden määrittelemiseksi kansainvälistä suojelua saaviksi henkilöiksi – Direktiivi 2011/95/EU – 3 ja 23 artikla – Suotuisammat säännökset, joita jäsenvaltiot voivat pitää voimassa tai säätää ulottaakseen oikeuden turvapaikkaan tai toissijaiseen suojeluun koskemaan myös kansainväliseen suojeluun oikeutetun henkilön perheenjäseniä – Pakolaisaseman myöntäminen alaikäiselle lapselle hänen vanhemmastaan johdettuna oikeutena – Perheen yhtenäisyyden säilyttäminen – Lapsen etu

Asiassa C-91/20,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Bundesverwaltungsgericht (liittovaltion ylin hallintotuomioistuin, Saksa) on esittänyt 18.12.2019 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 24.2.2020, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

LW

vastaan

Saksan liittotasavalta,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (suuri jaosto),

toimien kokoonpanossa: presidentti K. Lenaerts, varapresidentti L. Bay Larsen, jaostojen puheenjohtajat K. Jürimäe, C. Lycourgos, E. Regan, N. Jääskinen ja J. Passer sekä tuomarit M. Ilešič (esittelevä tuomari), J.-C. Bonichot, A. Kumin ja N. Wahl,

julkisasiamies: J. Richard de la Tour,

kirjaaja: yksikönpäällikkö D. Dittert,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 22.2.2021 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– LW, edustajanaan F. Schleicher, Rechtsanwalt,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

– Saksan hallitus, asiamiehinään J. Möller ja R. Kanitz,

– Belgian hallitus, asiamiehinään M. Jacobs ja M. Van Regemorter,

– Puolan hallitus, asiamiehenään B. Majczyna,

– Euroopan komissio, asiamiehinään G. Wils ja A. Azema,

kuultuaan julkisasiamiehen 12.5.2021 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee vaatimuksista kolmansien maiden kansalaisten ja kansalaisuudettomien henkilöiden määrittelemiseksi kansainvälistä suojelua saaviksi henkilöiksi, pakolaisten ja henkilöiden, jotka voivat saada toissijaista suojelua, yhdenmukaiselle asemalle sekä myönnetyn suojelun sisällölle 13.12.2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2011/95/EU (EUVL 2011, L 337, s. 9) 3 artiklan ja 23 artiklan 2 kohdan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat LW ja Saksan liittotasavalta ja jossa on kyse Bundesamt für Migration und Flüchtlingen (liittovaltion maahanmuutto- ja pakolaisvirasto, Saksa; jäljempänä virasto) tekemästä päätöksestä, jolla LW:ltä evätään oikeus turvapaikkaan.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Kansainvälinen oikeus

3 Pakolaisten oikeusasemaa koskevan yleissopimuksen, joka on allekirjoitettu Genevessä 28.7.1951 (Yhdistyneiden kansakuntien sopimuskokoelma, nide 189, s. 150, nro 2545 (1954)) (jäljempänä Geneven yleissopimus), 1 artiklan A kohdan 2 alakohdassa määrätään seuraavaa:

”Tässä yleissopimuksessa tarkoitetaan ’pakolaisella’ jokaista henkilöä,

– –

2. – – jolla on perusteltua aihetta pelätä joutuvansa vainotuksi rodun, uskonnon, kansallisuuden, tiettyyn yhteiskuntaluokkaan kuulumisen tai poliittisen mielipiteen johdosta [ja joka] oleskelee kotimaansa ulkopuolella ja on kykenemätön tai sellaisen pelon johdosta haluton turvautumaan sanotun maan suojaan; tai joka olematta minkään maan kansalainen oleskelee entisen pysyvän asuinmaansa ulkopuolella ja edellä mainittujen seikkojen tähden on kykenemätön tai sanotun pelon vuoksi haluton palaamaan sinne.

Siinä tapauksessa, että henkilöllä on useamman kuin yhden maan kansalaisuus, käsitteellä ’kansalaisuusmaa’ tarkoitetaan jokaista maata, jonka kansalainen hän on. Sellaisen henkilön, joka ilman pätevää, perusteltuun pelkoon pohjautuvaa syytä ei ole vedonnut jonkin kansalaisuusmaansa suojelukseen, ei katsota olevan vailla kansalaisuusmaansa suojaa.”

Unionin oikeus

4 Direktiivillä 2011/95 on ”laadittu uudelleen” kolmansien maiden kansalaisten ja kansalaisuudettomien henkilöiden määrittelyä pakolaisiksi tai muuta kansainvälistä suojelua tarvitseviksi henkilöiksi koskevista vähimmäisvaatimuksista sekä myönnetyn suojelun sisällöstä 29.4.2004 annettu neuvoston direktiivi 2004/83/EY (EUVL 2004, L 304, s. 12).

5 Direktiivin 2011/95 johdanto-osan 4, 12, 14, 16, 18, 19, 36 ja 38 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(4) Geneven yleissopimus ja pöytäkirja ovat pakolaisten suojelua koskevan kansainvälisen oikeudellisen järjestelmän kulmakivi.

– –

(12) Tämän direktiivin päätavoitteena on toisaalta varmistaa se, että jäsenvaltioissa sovelletaan yhteisiä perusteita kansainvälistä suojelua todella tarvitsevien henkilöiden yksilöimiseen, ja toisaalta se, että nämä henkilöt saavat vähimmäistason mukaiset edut kaikissa jäsenvaltioissa.

– –

(14) Jäsenvaltioilla olisi oltava oikeus säätää tai pitää voimassa suotuisampia säännöksiä kuin tässä direktiivissä vahvistetut vaatimukset kolmansien maiden kansalaisille tai kansalaisuudettomille henkilöille, jotka pyytävät kansainvälistä suojelua jostakin jäsenvaltiosta, silloin kun pyynnön katsotaan perustuvan siihen, että kyseessä on joko Geneven yleissopimuksen 1 artiklan A kohdassa tarkoitettu pakolainen tai henkilö, joka voi saada toissijaista suojelua.

– –

(16) Tässä direktiivissä kunnioitetaan perusoikeuksia ja otetaan huomioon erityisesti Euroopan unionin perusoikeuskirjassa tunnustetut periaatteet. Tällä direktiivillä pyritään erityisesti varmistamaan ihmisarvon kunnioitus sekä turvapaikanhakijoiden ja heidän mukanaan tulevien perheenjäsenten oikeus turvapaikkaan ja edistämään Euroopan unionin perusoikeuskirjan 1, 7, 11, 14, 15, 16, 18, 21, 24, 34 ja 35 artiklan soveltamista, ja se olisi näin ollen pantava täytäntöön niiden mukaisesti.

– –

(18) Soveltaessaan tätä direktiiviä jäsenvaltioiden olisi otettava ensisijaisesti huomioon lapsen etu lapsen oikeuksista [New Yorkissa 20.11.1989] tehdyn Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimuksen [(Yhdistyneiden kansakuntien sopimuskokoelma, nide 1577, s. 3)] mukaisesti. Jäsenvaltioiden olisi lapsen etua arvioidessaan otettava asiaankuuluvasti huomioon erityisesti perheen yhtenäisyyden periaate – –

(19) On tarpeen laajentaa perheenjäsenten käsitettä ottaen huomioon – – lapsen etuun kiinnitettävä erityishuomio.

– –

(36) Perheenjäsenet joutuvat yleensä pelkästään heillä pakolaiseen olevan suhteen perusteella sellaisen vainon kohteeksi, jonka perusteella voidaan myöntää pakolaisasema.

– –

(38) Päätettäessä oikeuksista tässä direktiivissä säädettyihin etuuksiin jäsenvaltioiden olisi otettava asiaankuuluvasti huomioon lapsen etu sekä ne erityisolosuhteet, jotka liittyvät kansainvälistä suojelua saavan henkilön niiden lähiomaisten, jotka ovat jo jäsenvaltiossa eivätkä ole tämän suojelua saavan henkilön perheenjäseniä, riippuvuussuhteeseen tähän henkilöön. Kun kansainvälistä suojelua saavan henkilön lähiomainen on naimisissa oleva alaikäinen, jonka puoliso ei ole tullut hänen mukanaan, alaikäisen etu voi poikkeuksellisissa olosuhteissa merkitä, että hänen pitäisi olla alkuperäisen perheensä kanssa.”

6 Kyseisen direktiivin 2 artiklassa, jonka otsikko on ”Määritelmät”, säädetään seuraavaa:

”Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

– –

d) ’pakolaisella’ kolmannen maan kansalaista, jolla on perusteltua aihetta pelätä joutuvansa vainotuksi rodun, uskonnon, kansallisuuden, poliittisten mielipiteiden tai tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään kuulumisen vuoksi ja joka oleskelee kansalaisuusmaansa ulkopuolella ja on kykenemätön tai sellaisen pelon johdosta haluton turvautumaan sanotun maan suojaan, ja kansalaisuudetonta henkilöä, joka oleskelee entisen pysyvän asuinmaansa ulkopuolella edellä mainittujen seikkojen tähden ja on kykenemätön tai sanotun pelon vuoksi haluton palaamaan sinne ja jota 12 artikla ei koske;

– –

j) ’perheenjäsenillä’, jos perhe on muodostettu jo alkuperämaassa, kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen osalta kansainvälistä suojelua saavan samassa jäsenvaltiossa oleskelevia seuraavia perheenjäseniä:

– kansainvälistä suojelua saavan aviopuoliso taikka avopuoliso, jolla on kiinteä suhde hakijaan, – –

– ensimmäisessä luetelmakohdassa tarkoitettujen puolisoiden tai kansainvälistä suojelua saavan alaikäiset lapset, jos nämä ovat naimattomia, riippumatta siitä, ovatko he syntyneet avioliitossa vai avioliiton ulkopuolella tai onko heidät kansallisen lainsäädännön määritelmän mukaisesti adoptoitu,

– isä, äiti tai muu aikuinen, joka on vastuussa kansainvälistä suojelua saavasta henkilöstä joko lain tai asianomaisen jäsenvaltion käytännön mukaan, – –

k) ’alaikäisellä’ alle 18-vuotiasta kolmannen maan kansalaista tai kansalaisuudetonta henkilöä;

– –

n) ’alkuperämaalla’ yhtä tai useampaa kansalaisuusmaata tai, kansalaisuudettomien henkilöiden osalta, entistä pysyvää asuinmaata.”

7 Mainitun direktiivin 3 artiklassa, jonka otsikko on ”Suotuisammat säännökset”, säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltiot voivat säätää tai pitää voimassa suotuisampia säännöksiä sen määrittämiseksi, kuka määritellään pakolaiseksi tai henkilöksi, jolle voidaan antaa toissijaista suojelua, sekä kansainvälisen suojelun sisällön määrittelemiseksi, kunhan nämä säännökset ovat yhteensopivat tämän direktiivin kanssa.”

8 Direktiivin 2011/95 4 artiklan, jonka otsikko on ”Tosiseikkojen ja olosuhteiden arviointi”, 3 kohdan e alakohdassa säädetään seuraavaa:

”Kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen arviointi on suoritettava tapauskohtaisesti, ja se käsittää:

– –

e) voidaanko hakijan kohtuudella olettaa turvautuvan sellaisen toisen maan suojaan, jonka kansalaisuuteen hänellä on oikeus.”

9 Kyseisen direktiivin 12 artiklassa, jonka otsikko on ”Poissulkeminen”, säädetään seuraavaa:

”1. Pakolaisasema jätetään myöntämättä kolmannen maan kansalaiselle tai kansalaisuudettomalle henkilölle, jos:

a) hän kuuluu Geneven yleissopimuksen 1 artiklan D kohdan soveltamisalaan ja saa suojelua tai apua muilta Yhdistyneiden Kansakuntien elimiltä tai toimistoilta kuin Yhdistyneiden Kansakuntien pakolais[järjestöltä] [(UNHCR)]. Kun tällainen suojelu tai apu on jostain syystä lakannut ilman, että tällaisen henkilön asemaa olisi lopullisesti ratkaistu Yhdistyneiden Kansakuntien yleiskokouksen hyväksymien asiaa koskevien päätöslauselmien mukaisesti, tällainen henkilö on suoraan oikeutettu tämän direktiivin mukaisiin etuihin;

b) hänellä on sen valtion, johon hän on asettunut asumaan, toimivaltaisten viranomaisten tunnustamat tämän valtion kansalaisuuteen liittyvät oikeudet ja velvollisuudet tai niitä vastaavat oikeudet ja velvollisuudet.

2. Pakolaisasema jätetään myöntämättä kolmannen maan kansalaiselle tai kansalaisuudettomalle henkilölle, jos on vakavaa aihetta epäillä, että hän on:

a) tehnyt rikoksen rauhaa vastaan, sotarikoksen tai rikoksen ihmisyyttä vastaan, siten kuin nämä rikokset on määritelty asiaankuuluvissa kansainvälisissä sopimuksissa;

b) tehnyt törkeän muun kuin poliittisen rikoksen turvapaikkamaan ulkopuolella ennen kuin hänet otettiin maahan pakolaisena eli ennen pakolaisaseman myöntämiseen perustuvan oleskeluluvan myöntämishetkeä; erityisen raa'at teot voidaan luokitella törkeiksi muiksi kuin poliittisiksi rikoksiksi, vaikka niillä väitettäisiin olleen poliittiset päämäärät;

c) syyllistynyt Yhdistyneiden Kansakuntien tarkoitusperien ja periaatteiden vastaisiin tekoihin Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan johdanto-osassa sekä 1 ja 2 artiklassa esitetyn mukaisesti.

3. Edellä olevaa 2 kohtaa sovelletaan henkilöihin, jotka yllyttävät siinä mainittuihin rikoksiin tai tekoihin tai muulla tavoin osallistuvat niiden suorittamiseen.”

10 Mainitun direktiivin 23 artiklassa, jonka otsikko on ”Perheen yhtenäisyyden säilyttäminen”, säädetään seuraavaa:

”1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että perheen yhtenäisyys voidaan säilyttää.

2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansainvälistä suojelua saavan henkilön perheenjäsenillä, joille henkilökohtaisesti ei voida myöntää tällaista suojelua, on oikeus hakea 24–35 artiklassa tarkoitettuja etuuksia kansallisten menettelyjen mukaisesti, jos tämä on mahdollista perheenjäsenen henkilökohtainen oikeudellinen asema huomioon ottaen.

3. Edellä olevaa 1 ja 2 kohtaa ei sovelleta, jos perheenjäsen ei saa tai ei saisi kansainvälistä suojelua III ja V luvun nojalla.

4. Poiketen siitä, mitä 1 ja 2 kohdassa säädetään, jäsenvaltiot voivat jättää myöntämättä mainituissa kohdissa tarkoitetut etuudet, rajoittaa niitä tai peruuttaa ne kansalliseen turvallisuuteen ja yleiseen järjestykseen liittyvistä syistä.

5. Jäsenvaltiot voivat päättää, että tätä artiklaa sovelletaan myös muihin lähiomaisiin, jotka ovat asuneet yhdessä osana perhettä alkuperämaasta lähtemisen aikaan ja jotka olivat tuolloin täysin tai pääasiallisesti riippuvaisia kansainvälistä suojelua saavasta henkilöstä.”

Saksan oikeus

11 Turvapaikasta 26.6.1992 annetun lain (Asylgesetz; BGBl. 1992 I, s. 1126), sellaisena kuin se on julkaistu 2.9.2008 (BGBl. 2008 I, s. 1798) ja sellaisena kuin sitä sovelletaan pääasiassa (jäljempänä AsylG), 3 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Ulkomaalainen on [Geneven yleissopimuksessa] – – tarkoitettu pakolainen, jos hän

1. sen vuoksi, että hänellä on perusteltua aihetta pelätä joutuvansa vainotuksi rodun, uskonnon, kansallisuuden, poliittisten mielipiteiden tai tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään kuulumisen vuoksi,

2. oleskelee sen maan (alkuperämaa) ulkopuolella,
   a) jonka kansalainen hän on ja jonka suojaan hän on kykenemätön tai tällaisen pelon johdosta haluton turvautumaan

   – –”

12 AsylG:n 26 §:n 2 momentissa säädetään seuraavaa:

”Turvapaikkaan oikeutetun henkilön turvapaikkahakemuksen jättämishetkellä alaikäisellä naimattomalla lapsella on hakemuksesta oikeus turvapaikkaan, jos ulkomaalaisen

turvapaikkaoikeuden myöntämiseen ei voida hakea muutosta eikä tätä myöntämistä voida kumota tai peruuttaa.”

13 AsylG:n 26 §:n 4 momentissa kyseisen pykälän soveltamisalan ulkopuolelle jätetään muun muassa henkilöt, jotka kuuluvat jonkin direktiivin 2011/95 12 artiklan 2 kohdassa säädetyn poissulkemisperusteen piiriin.

14 AsylG:n 26 §:n 5 momentissa säädetään seuraavaa:

”Kansainväliseen suojeluun oikeutetun henkilön edellä 1–3 momentissa tarkoitettuihin perheenjäseniin sovelletaan vastaavasti 1–4 momenttia. Turvapaikkaoikeuden sijaan sovelletaan pakolaisasemaa tai toissijaista suojelua. – –”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

15 Pääasian valittaja on syntynyt Saksassa vuonna 2017, ja hänen äitinsä on tunisialainen ja isänsä syyrialainen.

16 Pääasian valittajalla on Tunisian kansalaisuus. Ei ole selvitetty, onko hänellä myös Syyrian kansalaisuus.

17 Virasto myönsi vuoden 2015 lokakuussa pääasian valittajan isälle pakolaisaseman. Pääasian valittajan äidin, joka on syntynyt Libyassa ja joka on ilmoittanut, että se on ollut hänen pysyvä asuinmaansa siihen saakka, kunnes hän poistui tästä valtiosta, tekemä kansainvälistä suojelua koskeva hakemus ei menestynyt.

18 Virasto hylkäsi 15.9.2017 tekemällään päätöksellä pääasian valittajan nimissä hänen syntymänsä jälkeen tehdyn turvapaikkahakemuksen ”ilmeisen perusteettomana”.

19 Tuomiolla, joka annettiin 17.1.2019, Verwaltungsgericht Cottbus (Cottbusin hallintotuomioistuin, Saksa) kumosi kyseisen päätöksen siltä osin kuin siinä oli hylätty pääasian valittajan turvapaikkahakemus ”ilmeisen perusteettomana” eikä ”perusteettomana” ja hylkäsi kanteen muilta osin. Kyseinen tuomioistuin katsoi, ettei pääasian valittajalle voida myöntää pakolaisasemaa, koska hänellä ei ole perusteltua aihetta pelätä joutuvansa vainotuksi Tunisiassa, joka on maa tai yksi niistä maista, jonka kansalainen hän on. Verwaltungsgericht Cottbus totesi lisäksi, ettei pääasian valittaja voi saada myöskään AsylG:n 26 §:n 2 ja 5 momentin nojalla oikeutta perheen johdettuun pakolaisasemaan hänen isälleen Saksassa myönnetyn pakolaisaseman perusteella. Kyseinen tuomioistuin näet katsoi, että olisi kansainvälisen suojelun toissijaisuusperiaatteen vastaista ulottaa kansainvälinen suojelu koskemaan myös henkilöitä, jotka eivät kuulu suojelua tarvitsevien henkilöiden ryhmään sellaisen valtion kansalaisina, joka voi myöntää heille suojelua.

20 Pääasian valittaja teki kyseisestä tuomiosta Revision-valituksen Bundesverwaltungsgerichtiin (liittovaltion ylin hallintotuomioistuin, Saksa).

21 Pääasian valittaja väittää kyseisen valituksen yhteydessä, että alaikäisille lapsille, joiden vanhemmat ovat eri maiden kansalaisia, on myönnettävä AsylG:n 26 §:n 2 momentin ja 26 §:n 5 momentin ensimmäisen virkkeen säännösten, kun niitä tulkitaan yhdessä, nojalla perheen johdettu pakolaisasema silloinkin, kun kyseinen asema on myönnetty vain toiselle vanhemmalle. Pakolaisten kansainvälisen suojelun toissijaisuusperiaate ei ole tälle esteenä.

Pääasian valittajan mukaan direktiivin 2011/95 3 artiklan mukaan tapauksissa, joissa perheenjäsenelle annetaan kansainvälistä suojelua, jäsenvaltiot voivat ulottaa kyseisen suojelun koskemaan myös kyseisen perheen muita jäseniä, kunhan nämä eivät kuulu jonkin kyseisen direktiivin 12 artiklassa luetellun poissulkemisperusteen piiriin ja heidän tilanteellaan on perheen yhtenäisyyden säilyttämistä koskevan tarpeen vuoksi yhteys kansainvälisen suojelun tavoitteeseen. Kyseisen lainsäädännön yhteydessä alaikäisten suojeluun ja lapsen etuun on kiinnitettävä erityistä huomiota.

22 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa, että pääasian valittajalla ei ole omaa oikeutta vaatia pakolaisaseman myöntämistä. Geneven yleissopimuksen 1 artiklan A kohdan 2 alakohdan toisesta alakohdasta, jossa ilmaistaan pakolaisten kansainvälisen suojelun toissijaisuusperiaate, näet ilmenee, että henkilöille, joilla on kaksi kansalaisuutta tai useampia kansalaisuuksia, ei voida myöntää pakolaisasemaa, jos he voivat turvautua jonkin kansalaisuusmaansa suojaan. Myös direktiivin 2011/95 2 artiklan d ja n alakohtaa on tulkittava tämän suuntaisesti. Pelkästään henkilö, joka on vailla suojaa, koska hän ei saa kyseisen direktiivin 2 artiklan n alakohdassa tarkoitetulta alkuperämaalta tehokasta suojaa, on mainitun direktiivin 2 artiklan d alakohdassa tarkoitettu pakolainen. Pääasian valittaja voisi kuitenkin saada tehokasta suojaa Tunisiassa eli kansalaisuusmaassaan.

23 Pääasian valittaja täyttää kuitenkin edellytykset, jotka Saksan oikeudessa on asetettu pakolaisaseman myöntämiseksi sellaisen vanhemman, jolle kyseinen asema on myönnetty, alaikäiselle naimattomalle lapselle. AsylG:n 26 §:n 2 momentin ja 5 momentin ensimmäisen ja toisen virkkeen säännösten, kun niitä tulkitaan yhdessä, nojalla myös lapselle, joka on syntynyt Saksassa ja jolla on toisen vanhempansa takia sellaisen kolmannen maan kansalaisuus, jonka alueella hän ei joutuisi vainotuksi, on näet myönnettävä pakolaisasema johdettuna oikeutena perheen suojelemiseksi turvapaikkamenettelyssä.

24 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii kuitenkin, onko tällainen Saksan oikeuden tulkinta yhteensopiva direktiivin 2011/95 kanssa.

25 Tässä tilanteessa Bundesverwaltungsgericht päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko [direktiivin 2011/95] 3 artiklaa tulkittava siten, että se on esteenä jäsenvaltion säännökselle, jonka mukaan pakolaisaseman saaneen henkilön alaikäiselle naimattomalle lapselle on myönnettävä kyseisestä henkilöstä johdettu pakolaisasema (nk. perheen johdettu pakolaisasema) silloinkin, kun lapsella on myös – toisen vanhemman takia – sellaisen toisen maan kansalaisuus, joka ei ole sama kuin pakolaisen alkuperämaa ja jonka suojaan lapsi voi turvautua?

2) Onko [direktiivin 2011/95] 23 artiklan 2 kohtaa tulkittava siten, että rajoitus, jonka mukaan perheenjäsenillä on oikeus tämän direktiivin 24–35 artiklassa tarkoitettuihin etuuksiin vain, jos tämä on mahdollista perheenjäsenen henkilökohtainen oikeudellinen asema huomioon ottaen, on esteenä sille, että ensimmäisessä kysymyksessä kuvatuissa olosuhteissa alaikäiselle lapselle myönnetään pakolaiseksi tunnustetusta henkilöstä johdettu pakolaisasema?

3) Onko ensimmäiseen ja toiseen kysymykseen annettavan vastauksen kannalta merkitystä sillä, onko lapsen ja hänen vanhempiensa mahdollista ja kohtuullista asettua maahan, jonka kansalaisia lapsi ja hänen äitinsä ovat ja jonka suojaan he voivat turvautua ja joka ei ole sama kuin pakolaisen (isä) alkuperämaa, vai riittääkö, että perheen yhtenäisyys voidaan säilyttää liittovaltion alueella oleskeluoikeudesta annettujen säännösten perusteella?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

26 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee kysymyksillään, jotka on tutkittava yhdessä, lähinnä, onko direktiivin 2011/95 3 artiklaa ja 23 artiklan 2 kohtaa tulkittava siten, että ne ovat esteenä sille, että jäsenvaltio myöntää suotuisampien kansallisten säännösten nojalla sellaisen kolmannen maan kansalaisen alaikäiselle naimattomalle lapselle, joka on saanut pakolaisaseman kyseisellä direktiivillä käyttöön otetun järjestelmän nojalla, johdettuna oikeutena perheen yhtenäisyyden säilyttämiseksi pakolaisaseman, silloinkin, kun lapsi on syntynyt kyseisen jäsenvaltion alueella ja hänellä on toisen vanhempansa takia sellaisen kolmannen maan kansalaisuus, jonka alueella hän ei joutuisi vainotuksi. Kyseinen tuomioistuin tiedustelee tässä yhteydessä myös, onko tähän kysymykseen annettavan vastauksen kannalta merkitystä sillä, onko lapsen ja hänen vanhempiensa mahdollista ja kohtuullista asettua viimeksi mainitun kolmannen maan alueelle.

27 Aluksi on huomautettava, että unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan direktiivin 2011/95 säännöksiä on tulkittava sen systematiikan ja tarkoituksen valossa sekä niin, että Geneven yleissopimusta ja muita SEUT 78 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja asiaa koskevia sopimuksia noudatetaan. Kuten kyseisen direktiivin johdanto-osan 16 perustelukappaleesta ilmenee, tässä tulkinnassa on myös kunnioitettava Euroopan unionin perusoikeuskirjassa (jäljempänä perusoikeuskirja) tunnustettuja oikeuksia (ks. vastaavasti tuomio 13.1.2021, Saksan valtio (Kansalaisuudettoman palestiinalaisen pakolaisasema) (C-507/19, EU:C:2021:3, 39 kohta).

28 Esitettyihin kysymyksiin vastaamiseksi on ensinnäkin todettava, että tämän tuomion 26 kohdassa esitetyn kaltaisessa tilanteessa oleva lapsi ei täytä edellytyksiä sille, että hänelle henkilökohtaisesti myönnetään pakolaisasema direktiivillä 2011/95 käyttöön otetun järjestelmän nojalla.

29 Tältä osin on huomautettava, että direktiivin 2011/95 2 artiklan d alakohdan mukaan ”pakolaisella” tarkoitetaan etenkin ”kolmannen maan kansalaista, jolla on perusteltua aihetta pelätä joutuvansa vainotuksi rodun, uskonnon, kansallisuuden, poliittisten mielipiteiden tai tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään kuulumisen vuoksi ja joka oleskelee kansalaisuusmaansa ulkopuolella ja on kykenemätön tai sellaisen pelon johdosta haluton turvautumaan sanotun maan suojaan”.

30 Tästä määritelmästä seuraa, että pakolaisen ominaisuus edellyttää kahden sellaisen edellytyksen täyttymistä, jotka ovat erottamattomasti sidoksissa toisiinsa ja jotka liittyvät yhtäältä pelkoon vainotuksi joutumisesta ja toisaalta jäämiseen ilman kolmannen maan, jonka kansalainen asianomainen on, suojaa vainoksi katsottavia tekoja vastaan (ks. vastaavasti tuomio 20.1.2021, Secretary of State for the Home Department, C-255/19, EU:C:2021:36, 56 kohta).

31 Kyseisessä määritelmässä toistetaan pääosin Geneven yleissopimuksen 1 artiklan A kohdan 2 alakohdassa oleva määritelmä. Viimeksi mainitussa määräyksessä kuitenkin täsmennetään, että ”siinä tapauksessa, että henkilöllä on useamman kuin yhden maan kansalaisuus, käsitteellä ’kansalaisuusmaa’ tarkoitetaan jokaista maata, jonka kansalainen hän

on”, ja että ”sellaisen henkilön, joka ilman pätevää, perusteltuun pelkoon pohjautuvaa syytä ei ole vedonnut jonkin kansalaisuusmaansa suojelukseen, ei katsota olevan vailla kansalaisuusmaansa suojaa”.

32 Vaikka tätä täsmennystä, joka on ilmaus kansainvälisen suojelun toissijaisuusperiaatteesta, ei ole nimenomaisesti sisällytetty direktiiviin 2011/95, tämän direktiivin 2 artiklan n alakohdasta seuraa kuitenkin, että jokaista maata, jonka kansalaisuus hakijalla mahdollisesti on, on pidettävä kyseistä direktiiviä sovellettaessa hänen ”alkuperämaanaan”.

33 Direktiivin 2011/95 2 artiklan d alakohdasta ja 2 artiklan n alakohdasta, kun niitä tulkitaan yhdessä, siis seuraa, että hakijan, jolla on usean kolmannen maan kansalaisuus, katsotaan olevan vailla suojaa vain, jos hän on kykenemätön tai vainotuksi joutumisen pelon vuoksi haluton turvautumaan minkään näiden maiden suojaan. Tämä tulkinta saa lisäksi vahvistuksen kyseisen direktiivin 4 artiklan 3 kohdan e alakohdasta, jonka mukaan kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen tapauskohtaisessa arvioinnissa on otettava huomioon muun muassa se, voidaanko hakijan kohtuudella olettaa turvautuvan sellaisen toisen maan suojaan, jonka kansalaisuuteen hänellä on oikeus.

34 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa kuitenkin, että pääasian valittaja voisi saada tehokasta suojaa Tunisiassa, joka on kolmas maa, jonka kansalaisuus hänellä on äitinsä kautta. Kyseinen tuomioistuin korostaa tältä osin, ettei ole mitään seikkaa, jonka perusteella voitaisiin ajatella, ettei Tunisian tasavalta olisi valmis tai kykenevä antamaan pääasian valittajalle tarvittavaa suojaa vainoa ja Syyriaan – joka on hänen isänsä, jolle Saksan viranomaiset ovat myöntäneet pakolaisaseman, alkuperämaa – tai johonkin muuhun kolmanteen maahan palauttamista vastaan.

35 Tässä yhteydessä on muistutettava, että direktiivillä 2011/95 käyttöön otetun järjestelmän nojalla kansainvälistä suojelua koskevaa omaan oikeuteen perustuvaa hakemusta ei voida hyväksyä pelkästään sillä perusteella, että hakijan perheenjäsenellä on perusteltua aihetta pelätä joutuvansa vainotuksi tai hän on todellisessa vaarassa kärsiä vakavaa haittaa, kun on osoitettu, että huolimatta hänellä kyseiseen perheenjäseneen olevasta suhteesta ja tästä pääsääntöisesti johtuvasta erityisestä haavoittuvuudesta, kuten kyseisen direktiivin johdanto-osan 36 perustelukappaleessa korostetaan, hakija ei itse altistu vainotuksi joutumisen tai vakavan haitan kärsimisen uhkille (ks. vastaavasti tuomio 4.10.2018, Ahmedbekova, C-652/16, EU:C:2018:801, 50 kohta).

36 Toiseksi on huomautettava, ettei direktiivissä 2011/95 säädetä siitä, että pakolaisasema tai toissijainen suojeluasema ulotetaan johdettuna oikeutena koskemaan myös kyseisen aseman saaneen henkilön perheenjäseniä, jotka eivät henkilökohtaisesti täytä tämän aseman myöntämisedellytyksiä. Mainitun direktiivin 23 artiklasta nimittäin ilmenee, että direktiivissä edellytetään ainoastaan, että jäsenvaltiot mukauttavat kansallista oikeuttaan siten, että tällaisilla perheenjäsenillä on kansallisten menettelyjen mukaisesti, jos tämä on mahdollista näiden perheenjäsenten henkilökohtainen oikeudellinen asema huomioon ottaen, oikeus hakea tiettyjä etuuksia, joihin kuuluvat muun muassa oleskeluluvan myöntäminen, mahdollisuus työntekoon tai mahdollisuus koulutukseen ja joiden tarkoituksena on perheen yhtenäisyyden säilyttäminen (ks. vastaavasti tuomio 4.10.2018, Ahmedbekova, C-652/16, EU:C:2018:801, 68 kohta).

37 Lisäksi direktiivin 2011/95 2 artiklan j alakohdasta, jossa määritellään perheenjäsenen käsite kyseistä direktiiviä sovellettaessa, ja sen 23 artiklan 2 kohdasta, kun niitä tulkitaan yhdessä, seuraa, että jäsenvaltioiden velvollisuus säätää mahdollisuudesta saada nämä etuudet ei ulotu kansainvälistä suojelua saavan henkilön lapsiin, jotka ovat syntyneet vastaanottavassa jäsenvaltiossa kyseisessä jäsenvaltiossa muodostetussa perheessä.

38 Kolmanneksi ratkaistaessa sitä, voiko jäsenvaltio kuitenkin myöntää pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa olevalle lapselle perheen yhtenäisyyden säilyttämiseksi johdettuna oikeutena pakolaisaseman, on huomautettava, että direktiivin 2011/95 3 artiklan mukaan jäsenvaltiot voivat säätää tai pitää voimassa ”suotuisampia säännöksiä sen määrittämiseksi, kuka määritellään pakolaiseksi tai henkilöksi, jolle voidaan antaa toissijaista suojelua, sekä kansainvälisen suojelun sisällön määrittelemiseksi, kunhan nämä säännökset ovat yhteensopivat tämän direktiivin kanssa”.

39 Unionin tuomioistuin on todennut, että tästä sanamuodosta, luettuna yhdessä direktiivin 2011/95 johdanto-osan 14 perustelukappaleen kanssa, ilmenee, että kyseisen direktiivin 3 artiklassa tarkoitetut suotuisammat säännökset voivat muun muassa koostua niiden edellytysten lieventämisestä, joilla kolmannen maan kansalaiselle tai kansalaisuudettomalle henkilölle voidaan myöntää pakolaisasema tai toissijainen suojeluasema (ks. vastaavasti tuomio 4.10.2018, Ahmedbekova, C-652/16, EU:C:2018:801, 70 kohta).

40 Unionin tuomioistuin on todennut kyseisen 3 artiklan sisältämästä täsmennyksestä, jonka mukaan suotuisamman säännöksen on oltava yhteensopiva direktiivin 2011/95 kanssa, että tämä merkitsee sitä, ettei kyseinen säännös saa olla mainitun direktiivin systematiikan tai päämäärien vastainen. Kiellettyjä ovat erityisesti säännökset, joilla on tarkoitus myöntää pakolaisasema tai toissijainen suojeluasema sellaisille kolmansien maiden kansalaisille tai kansalaisuudettomille henkilöille, jotka ovat tilanteissa, joilla ei ole mitään yhteyttä kansainvälisen suojelun logiikkaan (tuomio 4.10.2018, Ahmedbekova, C-652/16, EU:C:2018:801, 71 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

41 Pakolaisaseman automaattinen myöntäminen kansallisen oikeuden nojalla sellaisen henkilön perheenjäsenille, joka on saanut pakolaisaseman direktiivillä 2011/95 käyttöön otetun järjestelmän nojalla, ei kuitenkaan lähtökohtaisesti ole kokonaan vailla yhteyttä kansainvälisen suojelun logiikkaan (tuomio 4.10.2018, Ahmedbekova, C-652/16, EU:C:2018:801, 72 kohta).

42 Yhtäältä näet kun Geneven yleissopimuksen laatijat ovat korostaneet Yhdistyneiden kansakuntien täysivaltaisten edustajien kokouksen, jossa Geneven yleissopimuksen teksti laadittiin, 25.7.1951 hyväksymässä päätösasiakirjassa pakolaisten ja kansalaisuudettomien henkilöiden asemasta, että ”perheen yhtenäisyys – – on pakolaisen keskeinen oikeus”, ja suositelleet, että allekirjoittajavaltiot ”toteuttavat tarvittavat toimenpiteet pakolaisen perheen suojelemiseksi ja erityisesti siksi, että voidaan – – varmistaa pakolaisen perheen yhtenäisyyden säilyttäminen”, ne ovat luoneet läheisen yhteyden tällaisten toimenpiteiden ja kansainvälisen suojelun logiikan välille. UNHCR:n elimet ovat lisäksi useaan otteeseen vahvistaneet tämän yhteyden olemassaolon.

43 Toisaalta direktiivissäkin 2011/95 tunnustetaan mainitun yhteyden olemassaolo, kun sen 23 artiklan 1 kohdassa säädetään yleisin sanakääntein jäsenvaltioiden velvollisuudesta varmistaa kansainvälistä suojelua saavan henkilön perheen yhtenäisyyden säilyttäminen.

44 Näin ollen on todettava, että sillä, että pääasiassa kyseessä olevassa kansallisessa säännöksessä, jolla – kuten ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin esittää – pyritään perheen suojelua ja kansainvälistä suojelua saavien henkilöiden perheen yhtenäisyyden säilyttämistä koskevaan

tavoitteeseen, säädetään pakolaisaseman automaattisesta ulottamisesta koskemaan johdettuna oikeutena myös pakolaisaseman saaneen henkilön alaikäistä lasta riippumatta siitä, täyttääkö kyseinen lapsi henkilökohtaisesti pakolaisaseman myöntämisedellytykset, silloinkin, kun lapsi on syntynyt vastaanottavassa jäsenvaltiossa, on yhteys kansainvälisen suojelun logiikkaan.

45 On kuitenkin huomautettava, että voi olla tilanteita, joissa tällainen pakolaisaseman automaattinen ulottaminen koskemaan johdettuna oikeutena perheen yhtenäisyyden säilyttämiseksi myös pakolaisaseman saaneen henkilön alaikäistä lasta ei tästä yhteydestä huolimatta olisi yhtensopivaa direktiivin 2011/95 kanssa.

46 Yhtäältä kun otetaan huomioon direktiivissä 2011/95 säädettyjen poissulkemisperusteiden tarkoitus, joka on direktiivillä Geneven yleissopimuksen mukaisesti käyttöön otetun suojelujärjestelmän uskottavuuden säilyttäminen, kyseisen direktiivin 3 artiklaan sisältyvä varauma on näet esteenä sille, että jäsenvaltio säätää tai pitää voimassa säännöksiä, joilla mainitussa direktiivissä tarkoitettu pakolaisasema myönnetään henkilölle, jolle se on jätetty myöntämättä saman direktiivin 12 artiklan 2 kohdan nojalla (tuomio 9.11.2010, B ja D, C-57/09 ja C-101/09, EU:C:2010:661, 115 kohta).

47 Kuten ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin korostaa, AsylG:n 26 §:n 4 momentin mukaan tällaiset henkilöt eivät kuitenkaan voi hyötyä kyseisen 26 §:n 2 ja 5 momentin säännösten, kun niitä tulkitaan yhdessä, soveltamiseen perustuvasta pakolaisaseman ulottamisesta koskemaan myös heitä.

48 Toisaalta direktiivin 2011/95 23 artiklan 2 kohdasta ilmenee, että unionin lainsäätäjä on halunnut estää sen, että kansainvälistä suojelua saavalle henkilölle myönnetyt etuudet ulotetaan koskemaan myös kyseisen henkilön perheenjäseniä, jos tämä ei ole mahdollista asianomaisen perheenjäsenen henkilökohtainen oikeudellinen asema huomioon ottaen.

49 Kyseisen säännöksen syntyhistoriasta ja siinä säädetyn varauman ulottuvuudesta seuraa, että tätä varaumaa sovelletaan myös tilanteessa, jossa jäsenvaltio ei pelkästään laajenna etuuksien ulottuvuutta vaan myös haluaa kyseisen direktiivin 3 artiklan nojalla säätää suotuisampia säännöksiä, joiden nojalla kansainvälistä suojelua saavalle henkilölle myönnetty asema ulotetaan automaattisesti koskemaan myös hänen perheenjäseniään riippumatta siitä, täyttävätkö he henkilökohtaisesti kansainvälisen suojelun myöntämisen edellytykset.

50 On näet korostettava, että Euroopan parlamentti ehdotti direktiivin 2011/95 23 artiklan 2 kohdassa nyttemmin olevaa varaumaa direktiivin 2004/83 – joka direktiivillä 2011/95 on ”laadittu uudelleen” ja jonka 23 artikla vastaa suurelta osin direktiivin 2011/95 samaa artiklaa – antamiseen johtaneen lainsäädäntömenettelyn aikana. Tämä ehdotus liittyi Euroopan yhteisöjen komission ehdotukseen, jossa asetettiin jäsenvaltioille velvollisuus varmistaa, että ”mukana tulevilla perheenjäsenillä on oikeus samaan asemaan kuin kansainvälisen suojelun hakijalla”. Parlamentti ehdotti tämän velvollisuuden ulottamista koskemaan myös perheenjäseniä, jotka muuttavat myöhemmin hakijan luokse, mutta katsoi, että kyseinen varauma oli aiheellista asettaa sen huomioon ottamiseksi, että perheenjäsenillä ”saattaa – – olla perustellusti [hakijan asemasta poikkeava] oikeudellinen asema, joka ei ehkä ole yhteensopiva kansainvälistä suojelua koskevan aseman kanssa” (ks. 8.10.2002 hyväksytty Euroopan parlamentin mietintö ehdotuksesta neuvoston direktiiviksi vähimmäisvaatimuksista siitä, milloin kolmansien maiden kansalaisia ja kansalaisuudettomia henkilöitä on pidettävä pakolaisina tai muuta kansainvälistä suojelua tarvitsevina henkilöinä, ja näiden henkilöiden asemasta, KOM(2001) 510, A 5-0333/2002 lopullinen, tarkistus 22 (EYVL 2002, C 51 E, s. 325).

51 Unionin lainsäätäjä ei lopulta vahvistanut tätä velvollisuutta. Se kuitenkin pysytti yhteensopivuutta koskevan varauman ja tyytyi asettamaan direktiivien 2004/83 ja 2011/95 23 artiklan 1 ja 2 kohdassa jäsenvaltioiden tehtäväksi varmistaa, että perheen yhtenäisyys voidaan säilyttää ja että kansainvälistä suojelua saavan henkilön perheenjäsenillä, jotka henkilökohtaisesti eivät täytä tällaisen suojelun myöntämisen edellytyksiä, on oikeus hakea tiettyjä etuuksia kansallisten menettelyjen mukaisesti.

52 Kyseisen 23 artiklan syntyhistoriasta siis ilmenee, että jäsenvaltion, joka kyseisten direktiivien 3 artiklassa annettua mahdollisuutta käyttämällä haluaa säätää tai pitää voimassa suotuisampia säännöksiä, joiden nojalla kansainvälistä suojelua saavalle henkilölle myönnetty asema ulotetaan automaattisesti koskemaan myös hänen perheenjäseniään riippumatta siitä, täyttävätkö he henkilökohtaisesti tällaisen suojelun myöntämisen edellytykset, on näitä säännöksiä soveltaessaan varmistettava, että mainitussa 23 artiklan 2 kohdassa säädetty varauma otetaan huomioon.

53 Tämän varauman ulottuvuudesta on todettava, että se on määritettävä ottamalla huomioon direktiivin 2011/95 23 artiklan tavoite, jona on varmistaa kansainvälistä suojelua saavien henkilöiden perheen yhtenäisyys, ja se erityinen asiayhteys, johon tällainen varauma kuuluu.

54 Tältä osin on katsottava, että se, että kansainvälistä suojelua saavan henkilön lapsen, joka ei henkilökohtaisesti täytä tällaisen suojelun myöntämisen edellytyksiä, henkilökohtaisen oikeudellisen aseman kanssa olisi yhteensopimatonta erityisesti se, että direktiivin 2011/95 23 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut etuudet tai tällaista suojelua saavalle henkilölle myönnetty asema ulotettaisiin koskemaan myös tätä lasta, jos kyseisellä lapsella on vastaanottavan jäsenvaltion kansalaisuus tai muu kansalaisuus, jonka perusteella hänellä on – kun otetaan huomioon kaikki hänen henkilökohtaiselle oikeudelliselle asemalleen ominaiset seikat – oikeus saada kyseisessä jäsenvaltiossa kohtelua, joka on parempaa kuin tällaisesta ulottamisesta seuraava kohtelu.

55 Kyseisessä direktiivin 2011/95 23 artiklan 2 kohdassa olevan varauman tulkinnassa otetaan täysimääräisesti huomioon lapsen etu, jonka valossa mainittua säännöstä on tulkittava ja sovellettava. Kyseisen direktiivin johdanto-osan 16 perustelukappaleessa korostetaan nimenomaisesti, että direktiivissä kunnioitetaan perusoikeuskirjassa vahvistettuja perusoikeuksia ja että sillä pyritään edistämään muun muassa perusoikeuskirjan 7 artiklassa taatun perhe-elämän kunnioittamista koskevan oikeuden soveltamista ja niiden perusoikeuskirjan 24 artiklassa tunnustettujen lapsen oikeuksien soveltamista, joihin kuuluu viimeksi mainitun määräyksen 2 kohtaan sisältyvä velvollisuus ottaa huomioon lapsen etu (ks. vastaavasti tuomio 9.9.2021, Saksan valtio (Perheenjäsen), C-768/19, EU:C:2021:709, 36–38 kohta).

56 Mainittu tulkinta vastaa lisäksi UNHCR:n, jonka antamat asiakirjat ovat erityisen merkityksellisiä, kun otetaan huomioon tehtävä, joka sille on osoitettu Geneven yleissopimuksessa (tuomio 23.5.2019, Bilali, C-720/17, EU:C:2019:448, 57 kohta), ehdottamaa tulkintaa.

57 Direktiiviä 2004/83 koskevissa selityksin varustetuissa huomautuksissaan kyseisen direktiivin 23 artiklan 1 ja 2 kohdan osalta siis ”[UNHCR] korostaa, että perheenjäsenille on myönnettävä sama asema kuin varsinaiselle hakijalle (johdettu asema)”, ja huomauttaa seuraavaa: ”Perheen yhtenäisyyden periaate perustuu Yhdistyneiden kansakuntien täysivaltaisten edustajien kokouksen vuonna 1951 hyväksymään päätösasiakirjaan pakolaisten ja kansalaisuudettomien henkilöiden asemasta ja ihmisoikeuslainsäädäntöön. Useimmat [Euroopan unionin] jäsenvaltiot antavat johdetun aseman pakolaisten perheenjäsenille. [UNHCR:n] kokemus osoittaa myös, että tämä on yleensä kaikkein käytännöllisin tapa toimia. On kuitenkin tilanteita, joissa tätä johdetun

aseman periaatetta ei tarvitse noudattaa, eli kun perheenjäsenet haluavat hakea turvapaikkaa henkilökohtaisesti tai kun johdetun aseman myöntäminen ei olisi yhteensopivaa heidän henkilökohtaisen asemansa kanssa esimerkiksi siitä syystä, että he ovat vastaanottavan maan kansalaisia tai että he saavat kansalaisuutensa perusteella parempaa kohtelua.”

58 Ellei niistä tarkastuksista muuta johdu, jotka ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on suoritettava, ei kuitenkaan vaikuta siltä, että pääasian valittajalla olisi Tunisian kansalaisuutensa tai muun hänen henkilökohtaiselle oikeudelliselle asemalleen ominaisen seikan vuoksi oikeus saada Saksassa kohtelua, joka on parempaa kuin kohtelu, joka seuraa siitä, että hänen isälleen myönnetty pakolaisasema ulotetaan pääasiassa kyseessä olevassa säännöksessä säädetyllä tavalla koskemaan johdettuna oikeutena myös häntä.

59 Lopuksi on todettava, että pääasiassa kyseessä olevan kaltaisen suotuisamman kansallisen säännöksen yhteensopivuus direktiivin 2011/95 ja etenkin sen 23 artiklan 2 kohdassa olevan varauman kanssa tai sen soveltaminen pääasian valittajan tilanteen kaltaiseen tilanteeseen ei riipu siitä, onko pääasian valittajan ja hänen vanhempiensa mahdollista ja kohtuullista asettua Tunisiaan.

60 Kuten julkisasiamies on ratkaisuehdotuksensa 93 kohdassa huomauttanut, kyseisen direktiivin 23 artiklan tarkoituksena on nimittäin se, että kansainvälistä suojelua saava henkilö voi käyttää kyseisen suojelun perusteella saamiaan oikeuksia samalla kun hän säilyttää perheensä yhtenäisyyden vastaanottavan jäsenvaltion alueella. Sillä, että pääasian valittajan perheellä on mahdollisuus asettua Tunisiaan, ei siis voida perustella sitä, että kyseisen säännöksen 2 kohtaan sisältyvä varauma ymmärrettäisiin siten, ettei hänelle voida myöntää pakolaisasemaa, koska tällainen tulkinta merkitsisi sitä, että hänen isänsä luopuu hänelle Saksassa annetusta oikeudesta turvapaikkaan.

61 Sellaisen lainsäädännön soveltaminen, jonka nojalla pakolaisasema voidaan myöntää kyseisen aseman saaneen henkilön perheenjäsenille, vaikka kyseisellä perheellä on tällainen mahdollisuus asettua kolmanteen maahan, ei näissä olosuhteissa ole myöskään omiaan kyseenalaistamaan tämän tuomion 41 kohdassa esitettyä toteamusta, jonka mukaan tällainen lainsäädäntö ei ole kokonaan vailla yhteyttä kansainvälisen suojelun logiikkaan.

62 Kaiken edellä esitetyn perusteella esitettyihin kysymyksiin on vastattava, että direktiivin 2011/95 3 artiklaa ja 23 artiklan 2 kohtaa on tulkittava siten, etteivät ne ole esteenä sille, että jäsenvaltio myöntää suotuisampien kansallisten säännösten nojalla sellaisen kolmannen maan kansalaisen alaikäiselle lapselle, joka on saanut pakolaisaseman kyseisellä direktiivillä käyttöön otetun järjestelmän nojalla, johdettuna oikeutena perheen yhtenäisyyden säilyttämiseksi pakolaisaseman, silloinkin, kun lapsi on syntynyt kyseisen jäsenvaltion alueella ja hänellä on toisen vanhempansa takia sellaisen kolmannen maan kansalaisuus, jossa hän ei joutuisi vainotuksi, kunhan kyseinen lapsi ei kuulu minkään mainitun direktiivin 12 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun poissulkemisperusteen piiriin ja hänellä ei ole kansalaisuutensa tai muun hänen henkilökohtaiselle oikeudelliselle asemalleen ominaisen seikan vuoksi oikeutta saada mainitussa jäsenvaltiossa kohtelua, joka on parempaa kuin pakolaisaseman myöntämiseen perustuva kohtelu. Tältä osin ei ole merkitystä sillä, onko kyseisen lapsen ja hänen vanhempiensa mahdollista ja kohtuullista asettua tähän toiseen kolmanteen maahan.

Oikeudenkäyntikulut

63 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (suuri jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Vaatimuksista kolmansien maiden kansalaisten ja kansalaisuudettomien henkilöiden määrittelemiseksi kansainvälistä suojelua saaviksi henkilöiksi, pakolaisten ja henkilöiden, jotka voivat saada toissijaista suojelua, yhdenmukaiselle asemalle sekä myönnetyn suojelun sisällölle 13.12.2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2011/95/EU 3 artiklaa ja 23 artiklan 2 kohtaa on tulkittava siten, etteivät ne ole esteenä sille, että jäsenvaltio myöntää suotuisampien kansallisten säännösten nojalla sellaisen kolmannen maan kansalaisen alaikäiselle lapselle, joka on saanut pakolaisaseman kyseisellä direktiivillä käyttöön otetun järjestelmän nojalla, johdettuna oikeutena perheen yhtenäisyyden säilyttämiseksi pakolaisaseman, silloinkin, kun lapsi on syntynyt kyseisen jäsenvaltion alueella ja hänellä on toisen vanhempansa takia sellaisen kolmannen maan kansalaisuus, jossa hän ei joutuisi vainotuksi, kunhan kyseinen lapsi ei kuulu minkään mainitun direktiivin 12 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun poissulkemisperusteen piiriin ja hänellä ei ole kansalaisuutensa tai muun hänen henkilökohtaiselle oikeudelliselle asemalleen ominaisen seikan vuoksi oikeutta saada mainitussa jäsenvaltiossa kohtelua, joka on parempaa kuin pakolaisaseman myöntämiseen perustuva kohtelu. Tältä osin ei ole merkitystä sillä, onko kyseisen lapsen ja hänen vanhempiensa mahdollista ja kohtuullista asettua tähän toiseen kolmanteen maahan.

Allekirjoitukset